

Sygn. akt II Ka 51/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 marca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Koninie II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSO Agata Wilczewska

Sędziowie: SO Roberta Rafał Kwieciński- spr.

SR (del.) Karol Skocki

Protokolant: st. sekr. sąd. Irena Bąk

przy udziale Jacka Górskiego Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Koninie

po rozpoznaniu w dniu: 13 marca 2015 roku

sprawy **A. F.**

oskarżonego z art. 207§1 kk

na skutek apelacji wniesionej przez prokuratora i pełnomocnika oskarżycielek posiłkowych

od wyroku Sądu Rejonowego w Turku

z dnia 24 października 2014 roku sygn. akt II K 20/13

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w Turku do ponownego rozpoznania.

Karol Skocki Agata Wilczewska Robert Rafał Kwieciński

UZASADNIENIE

A. F. został oskarżony przez Prokuratora Rejonowego w Turku o to, że:

w okresie od września 2009 roku do września 2012 roku w G. w woj. (...) znęcał się fizycznie i psychicznie nad żoną I. F. i teściową H. M. w ten sposób, że będąc pod działaniem alkoholu wszczywał awantury domowe w trakcie których popychał, szarpał za odzież, uderzał rękoma po całym ciele, kopał wymienione oraz groził im pobiciem, pozbawieniem życia, podpaleniem i spaleniem, używał słów wulgarnych i obelżywych, ciągle niepokoił, głośno krzycząc.

Wyrokiem z dnia 24 października 2014r. w sprawie o sygn. akt II K 1467/13 Sąd Rejonowy w Turku uniewinnił oskarżonego wyżej wskazanego zarzucanego mu czynu.

Przedmiotowe orzeczenie zostało zaskarżone przez prokuratora oraz pełnomocnika oskarżycielek posiłkowych I. F. i H. M..

Prokurator zaskarżył wyrok w całości na niekorzyść oskarżonego i zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia polegający na wyrażeniu poglądu, iż A. F. zachowaniem swoim nie wyczerpał znamion zarzucanego mu przestępstwa z art. 207§ 1 kk, podczas gdy prawidłowo oceniony materiał dowodowy, zgromadzony w niniejszej sprawie nie pozwala na takie stwierdzenie.

W oparciu o ten zarzut wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Pełnomocnik oskarżycielek posiłkowych także zaskarżył wyrok w całości na niekorzyść oskarżonego i zarzucił:

1. Naruszenie przepisów prawa procesowego, a to art. 410 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k., poprzez dowolną, a nie swobodną, ocenę dowodów, z uchybieniem zasadom prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, poprzez:

a) uznanie zeznań pokrzywdzonej H. M. za niewiarygodne i pozbawione obiektywności, gdyż jest ona skłócona z oskarżonym i jego rodzicami, jak również nie zostały one poparte innymi dowodami, w tym dokumentacją medyczną, podczas gdy depozycje pokrzywdzonej znajdują potwierdzenie nie tylko w zeznaniach pokrzywdzonej I. F. oraz J. M., ale również w zeznaniach najbardziej bezstronnych osób w niniejszej sprawie - funkcjonariuszy Policji, zaś zeznania dotyczące pobicia pokrzywdzonej przez oskarżonego znajdują potwierdzenie w dokumentacji medycznej (k. 6);

b) uznanie zeznań pokrzywdzonej I. F. i świadka J. M. za niewiarygodne i pozbawione obiektywności, gdyż są oni skłócony z oskarżonym i jego rodzicami, jak również nie zostały one poparte innymi dowodami, w tym dokumentacją medyczną, podczas gdy depozycje tych świadków znajdują potwierdzenie nie tylko w zeznaniach pokrzywdzonej H. M., ale również w zeznaniach najbardziej bezstronnych osób w niniejszej sprawie - funkcjonariuszy Policji;

c) uznanie, iż zeznania świadków J. D., P. S., B. M. - funkcjonariuszy Policji - nie dają podstaw do przyjęcia, że oskarżony znęcał się nad pokrzywdzonymi, skoro nie wszystkie interwencje były zasadne, co doprowadziło do pominięcia przez Sąd faktu, iż w takim razie pozostałe interwencje były zgłaszane zasadnie, zaś biorąc pod uwagę ich przebieg, ilość, długi okres czasu w którym były przeprowadzane, agresywne zachowanie oskarżonego oraz powód interwencji, uznać należy, iż depozycje tych świadków, uznane przez Sąd za wiarygodne, pozwalają przyjąć, że oskarżony dopuścił się popełnienia czynu zabronionego zarzucanego mu w akcie oskarżenia;

d) uznanie zeznań świadków T. F. i K. F. za bezstronne i wiarygodne, w sytuacji gdy świadkowie są rodzicami oskarżonego mającymi szczególny interes w składaniu depozycji na jego korzyść, zaś ich zeznania, w szczególności w zakresie alkoholizmu oskarżonego, stoją w sprzeczności z innymi dowodami uznanymi przez Sąd za wiarygodne, tj. zeznaniami funkcjonariuszy Policji i świadka A. J.;

2. naruszenie przepisów prawa procesowego, a to art. 167 k.p.k. oraz 170 §1 i §3 k.p.k., poprzez brak dopuszczenia lub oddalenia, a w konsekwencji całkowity brak odniesienia się do dowodu wynikającego z wniosku dowodowego z oględzin przestrzelonego kociołka, do którego to oskarżony strzelał znajdując się w stodole, co potwierdzało depozycje pokrzywdzonych i świadka J. M. w tym zakresie;

3. naruszenie przepisów prawa procesowego, a to art. 5 § 2 k.p.k., poprzez bezpodstawne zastosowanie zasady in dubio pro reo, podczas gdy wątpliwości dostrzegane przez Sąd wynikają jedynie z błędnie ocenionego stanu faktycznego, zaś niewyczerpanie możliwości dowodowych, w tym brak rozpoznania wszystkich wniosków dowodowych, de facto wyłącza możliwość zastosowania tej zasady w niniejszej sprawie;

w konsekwencji tych zarzutów skarżący zarzucił:

4. błąd w ustaleniach, faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mające wpływ na jego treść, poprzez przyjęcie, iż istnieją niedające się usunąć wątpliwości, które należy rozstrzygnąć na korzyść oskarżonego, a ponadto, błędne przyjęcie, iż zachowanie oskarżonego nie wypełnia znamion zarzucanego mu czynu zabronionego.

W oparciu o te zarzuty pełnomocnik oskarżycielek posiłkowych wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacje okazały się zasadne i doprowadziły do uchylenia zaskarżonego orzeczenia oraz przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Turku.

Niezasadny był jedynie zarzut nr 2 zawarty w apelacji pełnomocnika oskarżycielek posiłkowych. Podczas rozprawy głównej w dniu 7 października 2013 roku Sąd oddalił bowiem wniosek dowodowy o przeprowadzenie dowodu z oględzin kotła (VIDE: k. 206 akt). Pełnomocnikowi okoliczność ta całkowicie umknęła, co wskazuje, że nie zapoznał się on zbyt dokładnie z aktami, a na wyżej wskazanym terminie rozprawy był obecny apl. adw. W. K..

Całkowicie trafne były natomiast zarzuty błędu w ustaleniach faktycznych oraz obrazy przepisów prawa procesowego, w szczególności art. 410 k.p.k., art. 7 k.p.k. i art. 5§2 k.p.k.

Sąd Rejonowy wadliwie ocenił zebrane dowody, a części z nich nie ocenił w ogóle. Zastrzeżenia budzi również sposób sporządzenia uzasadnienia, w którym Sąd Rejonowy zacytował poszczególne dowody z zeznań świadków i wyjaśnień oskarżonego, pomijając ich ocenę lub dokonuje tej oceny w sposób wybiórczy i lakoniczny. Ponadto Sąd I instancji nie ujawnił całego materiału dowodowego, który znajduje się w aktach sprawy, a tym samym dopuścił się obrazy art. 410 k.p.k.

Do przywołania treści wypowiedzi osobowych źródeł dowodowych niestety ograniczył się w znacznej mierze Sąd Rejonowy. W ocenie Sądu odwoławczego takie przepisywanie treści zeznań świadków jest kompletnie zbędne, a konieczne było jedynie przeprowadzenie kompleksowej oceny dowodów. Cytowanie zeznań świadków może być jedynie konieczne, gdy sąd wskazuje na sprzeczności wewnętrzne w nich zawarte lub sprzeczności z innymi dowodami. I tak: co do zeznań świadka H. M. Sąd Rejonowy wskazał, że „są niekonsekwentne i niestałe” (k. 383). Brak już jednak jakiegokolwiek bliższego wyjaśnienia na czym te niekonsekwencje polegały, brak analizy czy nie mogły one być jedynie wynikiem sposobu artykułowania dokonanych spostrzeżeń, czy też wynikały ze znacznego upływu czasu od momentu zaistnienia po raz kolejny relacjonowanych zdarzeń. Każdorazowo wymaga to wnikliwej i ostrożnej analizy Sądu meriti. Podobnie sytuacja ma miejsce w przypadku oceny zeznań świadków I. F. i J. M.. Sąd I instancji nie wytłumaczył dlaczego zeznania I. F. były nielogiczne, nie wyeksponował rzekomych sprzeczności, nie przeanalizował, czy nie są to aby sprzeczności pozorne wynikające upływu czasu, sposobu przekazywania informacji, czy chociażby ze sposobu przesłuchiwania i zadawania pytań. Ponadto jeżeli Sąd Rejonowy wywodzi, że świadkowie co innego zeznawali w sprawie administracyjnej i sprawie o rozwód, to te rzekomo sprzeczne relacje z tych postępowań należało ujawnić świadkom w trybie art. 391§1 k.p.k. i następnie niezbędne było, aby przewodniczący zwrócił się do świadków o wypowiedzenie się co do treści zeznań i o wyjaśnienie zachodzących sprzeczności (art. 289§2 k.p.k. w zw. z art. 391§3 k.p.k.). Zaniechano tych czynności, a przecież podczas odtwarzania płyty zawierającej protokół rozprawy rozwodowej obecna była na S. rozpraw oskarżycielka posiłkowa I. F. (k. 356-357).

Ponadto Sąd I instancji wskazał, że zeznania wszystkich trojga w/w świadków nie znajdują potwierdzenia w dokumentacji medycznej (k. 383, 385 i 386). W aktach znajduje się jednak dokumentacja medyczna (VIDE: k. 6 i 89). Sąd Rejonowy nie tylko nie dokonał jednak jakiegokolwiek analizy tej dokumentacji w powiązaniu z treścią osobowych źródeł dowodowych, ale nawet nie zaliczył w poczet dowodów w trybie art. 393 k.p.k. i art. 394 k.p.k. dokumentów znajdujących się na karcie 89 akt.

Sąd Rejonowy niezgodnie z dyspozycją art. 7 k.p.k. dokonał też oceny zeznań świadków funkcjonariuszy policji, którzy przeprowadzali interwencje w miejscu zamieszkania oskarżonego. Ponownie przepisał bowiem treść zeznań tych świadków i jednym zdaniem skwitował, że uznaje je za wiarygodne. Zabrakło jednak jakiegokolwiek analizy treści tych relacji, chociażby tego na co zwrócił uwagę skarżący pełnomocnik, iż świadek B. M. stwierdził, że podczas jednej z interwencji oskarżony miał grozić małżonce, że ją zastrzeli (k. 390). Z zeznań świadka J. D. (k.111) wynika, że podczas jednej z interwencji oskarżony był agresywny i z tego powodu użyto wobec niego siły fizycznej, co potwierdzają zeznania świadka P. S. (k. 112). Nadto J. D. wskazał, że I. F. podczas jednej z interwencji oświadczyła, iż oskarżony groził jej pobiciem (k. 29). Świadek ten podał, że pokrzywdzona alarmowała, iż mąż biega za nią z siekierą (k.111v). Natomiast z zeznań drugiego z funkcjonariuszy P. S. wynika, że I. F. zgłaszała, że mąż grozi jej pobiciem, a nawet pozbawieniem życia (k. 32).

Treść zeznań funkcjonariuszy policji wymagała więc dokładnej ich oceny w powiązaniu z relacjami pokrzywdzonych i oskarżonego oraz dokumentacją medyczną, co do której Sąd meriti stwierdził, że jej brak. Przy czym zeznania świadków nie mogły być zastępowane zapiskami i notatkami sporządzonymi przez policjantów (art. 174 k.p.k.).

Sąd Rejonowy przedwcześnie zastosował więc przepis art. 5§2 k.p.k. Należało bowiem wcześniej dokonać kompleksowej oceny materiału dowodowego, we wzajemnym powiązaniu, ujawnić wszystkie dowody, w tym i dokumentację medyczną, podczas rozprawy głównej, odczytać protokoły przesłuchania świadków M. i I. F. zawarte w aktach innych postępowań, o ile były sprzeczne z zeznaniami składanymi w niniejszej sprawie i wezwać tych świadków do wyjaśnienia sprzeczności. Sam konflikt pomiędzy stronami nie uzasadnia zdyskredytowania relacji jednej z nich i uchylenia się od dokonania oceny dowodów z powołaniem się w sposób bardzo uproszczony na w/w normę prawną zawartą w art. 5§2 k.p.k.

Sąd pominął milczeniem zresztą także inne dowody takie jak chociażby protokoły badania oskarżonego na zawartość alkoholu w wydychanym powietrzu oraz zeznania świadka A. J., który zrelacjonował próby leczenia choroby alkoholowej A. F..

Wreszcie chociażby wobec treści zeznań w/w świadków funkcjonariuszy policji i ustaleń sądu rozwodowego należało rozważyć zastosowanie art. 399§1 k.p.k. Jeżeli bowiem oskarżony nie wyczerpał znamion przestępstwa znęcania, choćby psychicznego, to mógł przecież zrealizować znamiona występku z art. 190§1 k.k. lub innego. Po dokonaniu więc prawidłowych ustaleń faktycznych niezbędne będzie też przeprowadzenie pogłębionej analizy prawnej zachowania oskarżonego i pokrzywdzonych.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy rzeczą Sądu Rejonowego będzie więc przeprowadzenie postępowania dowodowego we wskazanym wyżej zakresie i we wskazany sposób, a następnie dokonanie kompleksowej oceny dowodów, w sposób wskazany w przepisie art. 7 k.p.k., z uwzględnieniem całego materiału dowodowego, w tym dokumentów medycznych, zeznań policjantów i świadka A. J., niezbędne będzie też podjęcie próby wyjaśnienia rozbieżności jakie pojawiły się w zeznaniach pokrzywdzonych i świadka J. M., przed zastosowaniem art. 5§2 k.p.k. Należy też pamiętać, że zeznania świadków nie mogą być zastępowane treścią zapisków i notatek sporządzonych przez funkcjonariuszy policji (art. 174 k.p.k.). W razie konieczności sporządzenia pisemnego uzasadnienia wyroku należy pamiętać, aby zawierało ono wszystkie elementy wymienione w art. 424 k.p.k., przy czym zbędne jest powtarzanie treści dowodów zawartych w protokołach rozprawy głównej lub przesłuchania, do dowodów możliwe jest odwołanie przez wskazanie odpowiedniej karty akt, gdzie się znajdują przedmiotowe relacje lub zacytowanie konkretnych zdań zawierających sprzeczności.

Karol Skocki Agata Wilczewska Robert Rafał Kwieciński